

KINTIKKALAN ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN LUONTOSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

7.9.2022

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. ARVOKKAAT LUONTOTYYPPIKOhteet	4
3.1 Hakamaakumpare	4
4. LUONTOTYYPPIKUVIOT.....	5
5. PESIMÄLINNUSTO	10
6. LEPAKOT	11
7. LIITO-ORAVA.....	11
8. MUU LAJISTO	12
9. YHTEENVETO	12
10. KIRJALLISUUS JA LÄhteET	12

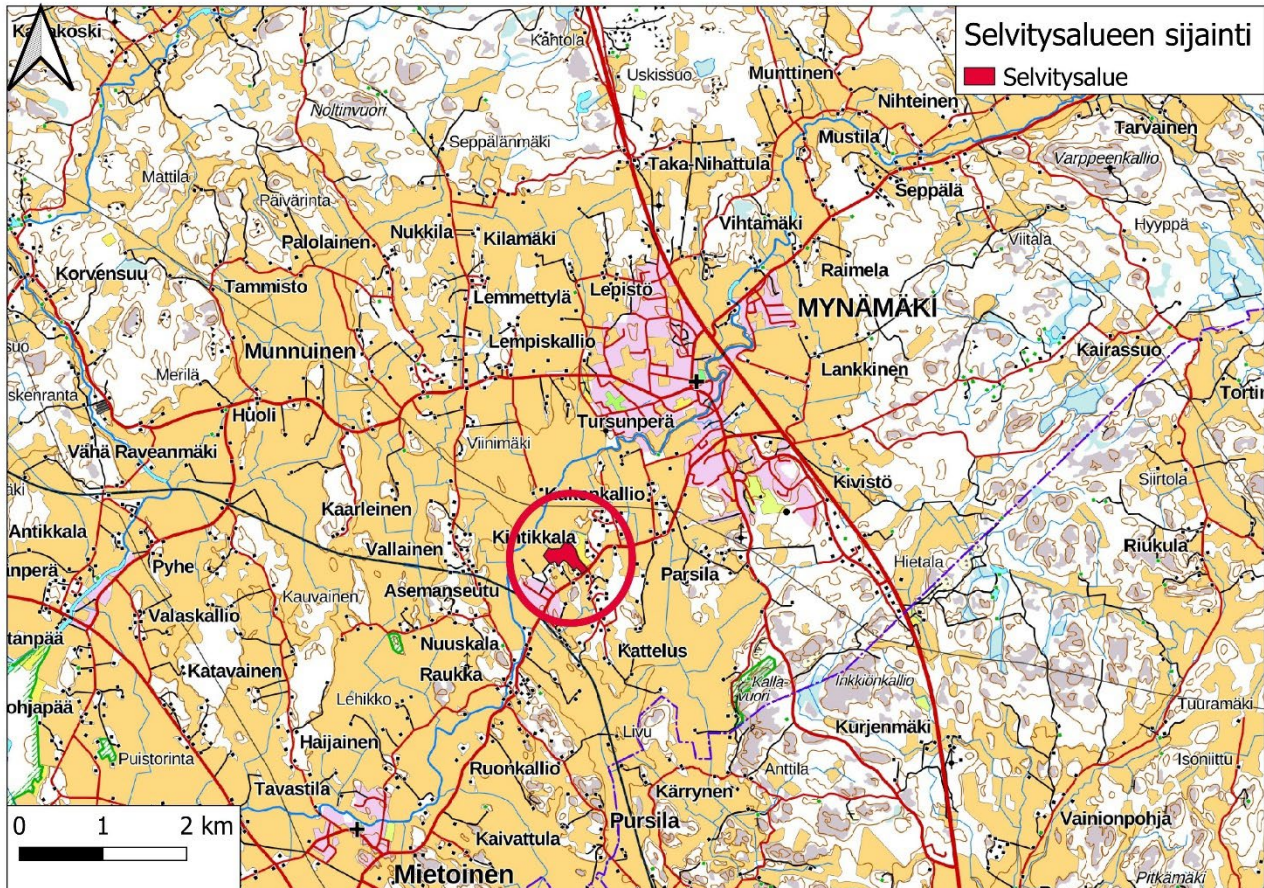
Kannen kuva: Entistä peltoa luontotyyppikuviolla 2.

Pohjakartta ja ilmakekuva: © Maanmittauslaitos 09/2022

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Kintikkalan asemakaavan muutoksen luontoselvityksen (kartta 1).

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyi pesimälinnustokartoitus, lepakkoselvitys, liito-oravakartoitus, muiden EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajien ja uhanalaisten lajien esiintymien selvitys sekä luontotyyppikartoitus. Luontotyyppikartoituksessa kartoitettiin mahdolliset luonnonsuojelulain 29 §:n suojelemat luontotypit, luonnonsuojelulain 23 §:n mukaiset luonnonmuistomerkit, vesilain 2. luvun 11 §:n mukaiset suojeltavat pienvedet, metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt, valtakunnalliset Metso-kriteerit täyttävät kohteet, uhanalaiset luontotypit, luontodirektiivin luontotypit, Suomen kansainväliset vastuuluontotypit sekä muut luontoarvoiltaan merkittävät luontotypit. Lisäksi alue jaettiin kasvillisuudeltaan ja luonnonoloiltaan yhtenäisiin luontotyyppikuvioihin.

Luontoselvityksen laati FM (biologi) Turkka Korvenpää. Selvityksen maastotyöt tehtiin huhtikuussa 2022. Työn tausta-aineistoksi hankittiin Suomen Lajitietokeskuksesta tiedot alueelta aiemmin tunnetuista lajesiintymistä.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Kintikkalan kylässä Mynämäen kirkonkylästä noin 2 km lounaaseen (kartta 1). Pääosa alueesta on viljelystä poistunutta peltoa melko tiiviin kyläasutuksen keskellä. Alueeseen sisältyy myös pieniä metsiköitä.

3. ARVOKKAAT LUONTOTYYPPIKOhteET

Alueen luontotyyppikartoitus perustuu 19.4., 17.6. ja 31.8.2022 suoritettuihin maastokäynteihin.

Selvitysalueen pohjoisosassa sijaitsee entinen hakamaakumpare, joka ei tällä hetkellä täytä arvokkaan perinnebiotooppikohteen kriteerejä, mutta puuston hakamaarakenne on edelleen jossain määrin hahmotettavissa. Kohde on merkitty karttoihin 2-3.

3.1 Hakamaakumpare

Selvitysalueen pohjoisosassa Ihamäestä koilliseen sijaitsee pieni puustoinen kumpare, jonka puustorakenteessa on yhä jossain määrin hahmotettavissa hakamaarakennetta (kuva 1). Kumpareella kasvaa melko vanhaa männikköä, jonka vanhimmat puut ovat kilpikaarnaisia. Mäntyjen lomassa on myös yksi vanha koivu ja iso raita. Kumpareella on muutamia pystyyn kuolleita mäntyjä. Vanhemman puuston alla kasvaa jonkin verran nuorta pihlajaa sekä katajaa ja kumpareen lounaisreunalla on nuori haavikko, jossa kasvaa hyvin tiheää haapavesakkoa. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti metsälauhaa (*Avenella flexuosa*), jonka ohella kasvistoon kuuluvat mm. metsäapila (*Trifolium medium*), ahomatar (*Galium boreale*), mustikka (*Vaccinium myrtillus*), kielo (*Convallaria majalis*), lampaannata (*Festuca ovina*), kapealehtipaju (*Salix rosmarinifolia*), kissankello (*Campanula rotundifolia*), mäkitervakko (*Viscaria vulgaris*), kalliokielo (*Polygonatum odoratum*) ja taikinamarja (*Ribes alpinum*) sekä kumpareen kaakkoiskulmassa niukkana huomionarvoinen perinnebiotooppilaji sikoangervo (*Filipendula vulgaris*).

Maankäyttösuositus: Kohde ei enää täytä arvokkaan perinnebiotoopin kriteerejä, mutta puuston hakamaarakenne on yhä jossain määrin hahmotettavissa. Lisäksi kuviolla kasvaa niukkana sikoangervo. Kumpareen jättäminen rakentamatta on suotavaa.

Kuva 1. Hakamaakumpareen puustoa.

4. LUONTOTYYPPIKUVIOT

Selvitysalue jaettiin kymmeneen luontotyyppikuvioon, jotka esitellään alla. Kuviot on merkitty karttoihin 2-3.

Kuvio 1 - Nurmikko

Nurmikko, jonka itäpäässä on kaksi koivua ja kaksi mäntyä tiiviinä ryhmänä.

Kuvio 2 – Entinen pelto

Entinen pelto, jolla kasvaa rehevöitynyttä nurmipuntarpää-koiranputkivaltaista niittyä (kannen kuva). Muuhun kasvistoon kuuluvat esim. pelto-ohdake (*Cirsium arvense*), niittynätkelmä (*Lathyrus pratensis*), juolavehnä (*Elytrigia repens*), paimenmatara (*Galium album*) ja ojakärsämö (*Achillea ptarmica*). Osalla kuviosta on nurmilauhavaltaista kosteaa niittyä, jonka lajistoon lukeutuvat myös mesiangervo (*Filipendula ulmaria*) ja lyhytkasvuinen

järviruoko (*Phragmites australis*). Kuvion pohjoisreunalla kasvaa hieman kiiltopajua (*Salix phylicifolia*).

Kuvio 3 – Joutomaaniitty ja pensaikkoa.

Kuviolle läjitetyille maamassoille kasvanutta rehevää joutomaaniittyä, jolla on myös jonkin verran kiiltopajua ja haavan vesoja. Kasvistoon kuuluvat mm. nurmipuntarpää (*Alopecurus pratensis*), hietakastikka (*Calamagrostis epigejos*), nokkonen (*Urtica dioica*), nurmilauha, juolavehnä, niittynätkelmä ja paimenmatara. Kuviolla sijaitsevassa kosteapohjaisessa kuopassa on esim. järviruokoa ja nurmilauhaa.

Kuvio 4 – Entinen pelto

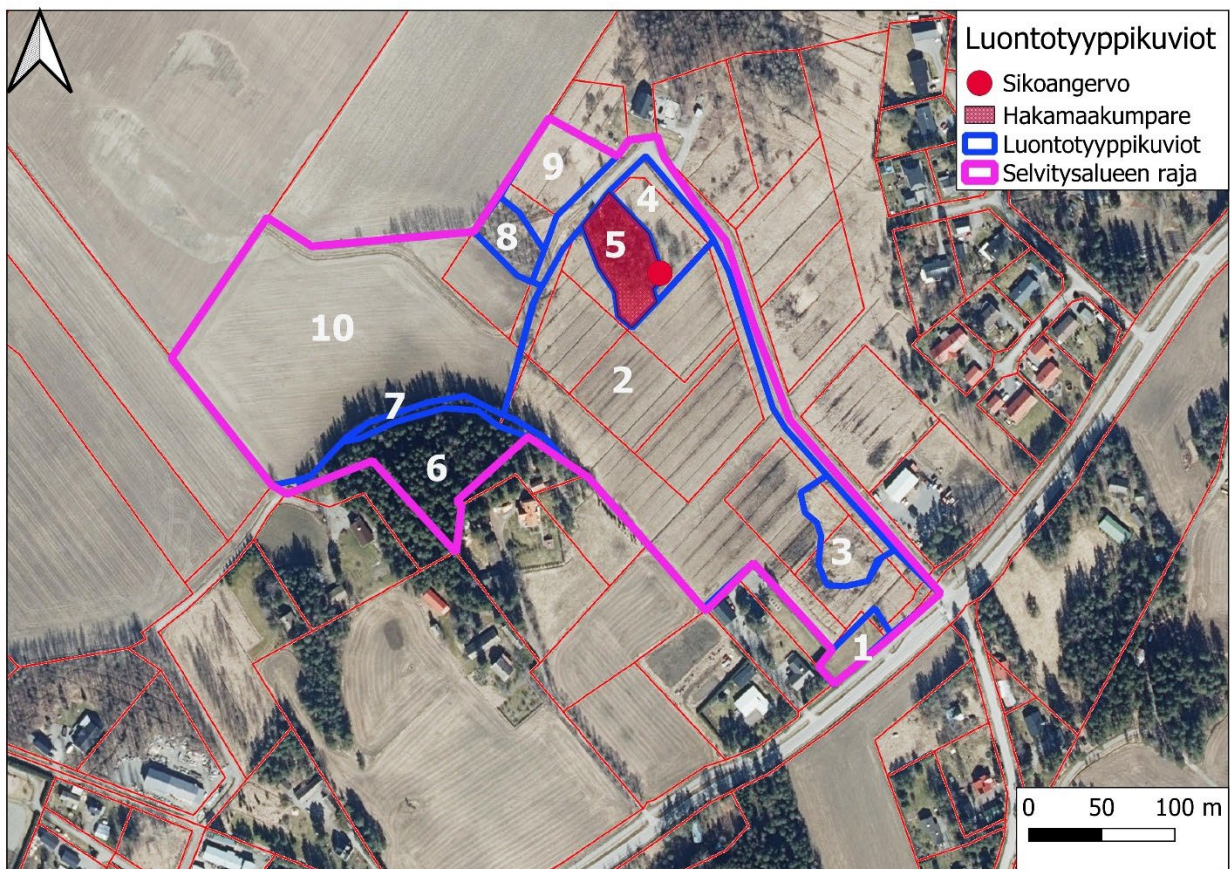
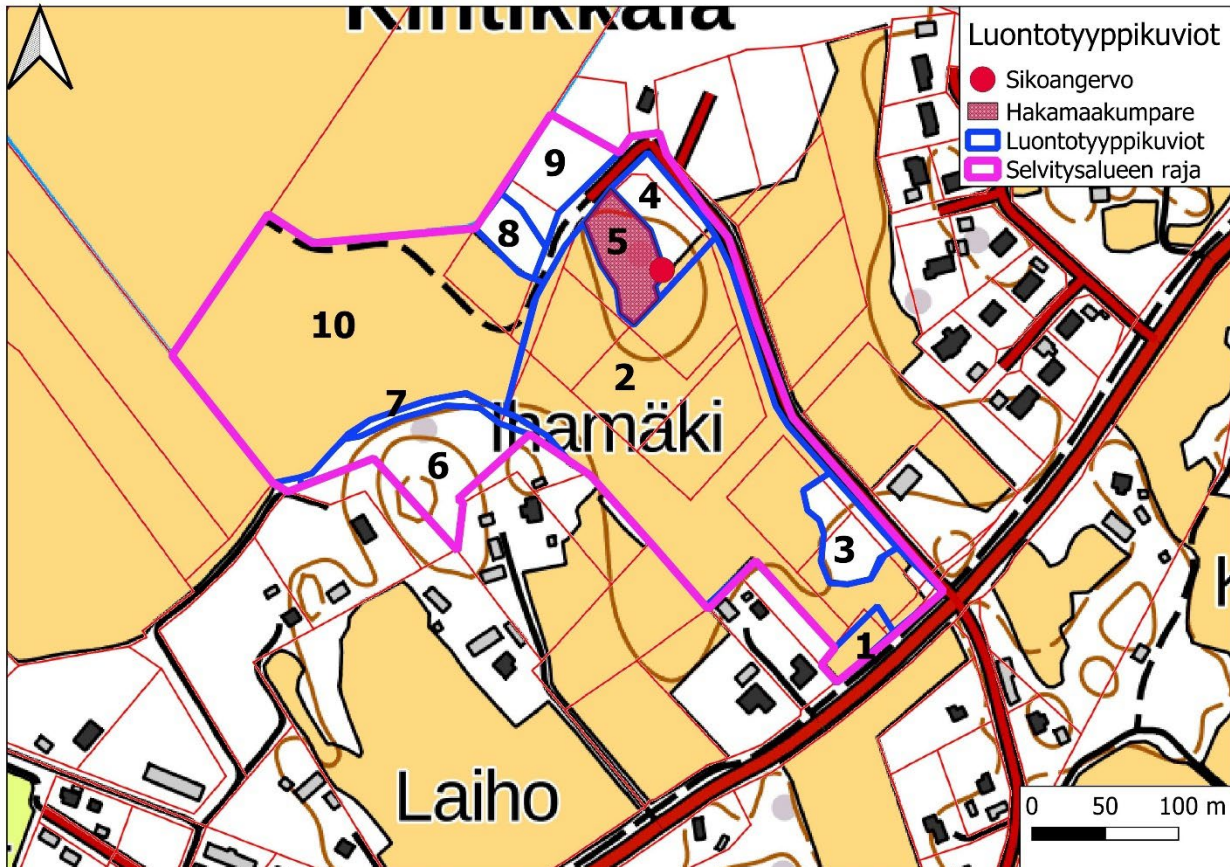
Entinen pelto, jolla kasvaa muutama kookas raita (kuva 2). Kenttäkerroksen kasvillisuus on rehevää, korkeakasvuista niittyä, jolla tavataan mm. karhunputkea (*Angelica sylvestris*), pelto-ohdaketta, särmäkuismaa (*Hypericum maculatum*), nurmipuntarpäätä, koiranputkea (*Anthriscus sylvestris*) ja mesiangervoa.

Kuva 2. Luontotyyppikuvio 2 on entistä peltoa.

Kuvio 5 – Hakamaakumpare

Katso kohde 3.1 "Hakamaakumpare".

Kartat 2-3. Luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla.

Kuvio 6 – Vanha talousmetsäkuusikko

Vanha, pääosin tuoretta kangasta, oleva talousmetsäkuusikko (kuva 3). Sekapuuna on vähän koivua ja mäen laella jonkin verran mäntyä. Alarinteillä metsätyyppi muuttuu lehtomaiseksi kankaaksi. Kuvion tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat mm. kielo, mustikka ja taikinamarja.

Kuva 3. Luontotyyppikuvio 6 on kuusikkoa.

Kuvio 7 – Metsittyvä tieura

Käytöstä poistunut, hiljalleen metsittyvä vanha tieura (kuva 4). Pääosa puustosta (nuorta koivua, haapaa ja raitaa) kasvaa pellonreunan ojan vieressä. Kuviolla on myös hiukan kuusen taimia, koivupökölö ja iso koivumaapuu. Kenttäkerroksessa tavataan mm. rönsyleinikkiä (*Ranunculus repens*), kieloa ja syylälinnunhernettä (*Lathyrus linifolius*). Syylälinnunherneen lehdissä ei havaittu linnunhernetikukoin (*Micrurapteryx gradatella*) toukkien tekemiä miinoja ja ympäristö on lajille liian varjoisa. Kuviolla sijaitsee vanha kaivo.

Kuvio 8 – Nuori haavikko – koivikko

Nuori harvennettu haavikko – koivikko, jossa vallitsevan puuston alla kasvaa hyvin tiheää vesakkoa. Kenttäkerrosta hallitsevat avomaiden kasvit kuten nurmipuntarpää ja hietakastikka. Maassa makaa paljon harvennushakkuutähteitä.

Kuva 4. Vanha tieura luontotyyppikuviolla 7.

Kuvio 9 – Kosteaa suurruohoniitty ja koivutiheikkö

Kosteaa mesiangervoaltaista suurruohoniittyä, jossa kasvaa myös mm. nurmipuntarpäätä (kuva 5). Kuviolla on hiukan kiiltopajuja ja nuorten koivujen muodostama tiheikkö. Selvitysalueen rajalla sijaitsevassa ojassa kasvaa mm. leveäosmankäämeä (*Typha latifolia*).

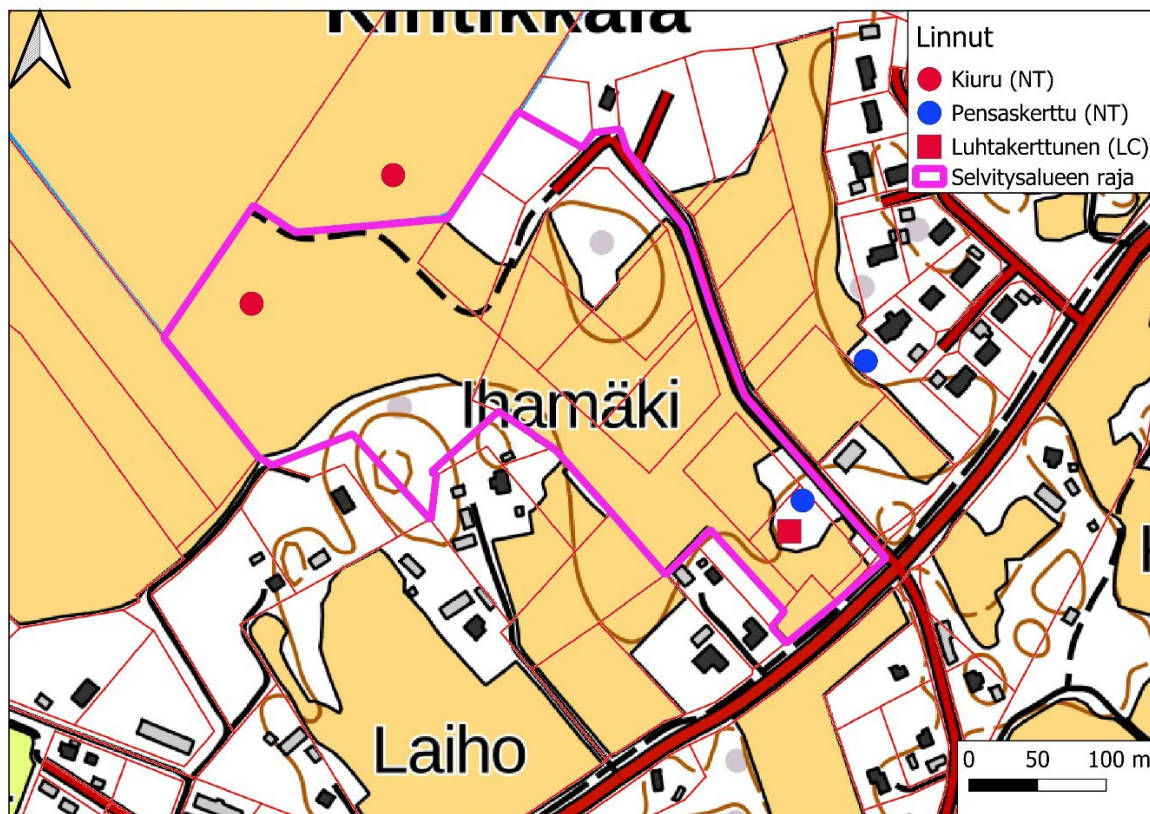
Kuva 5. Kosteaa suurruohoniittyä luontotyyppikuviolla 9.

Kuvio 10 – Peltö

Peltö.

5. PESIMÄLINNUSTO

Pesimälinnustoa selvitetiin 19.4. ja 17.6.2022 aamulla klo 8.30–9.05, minkä lisäksi linnustoa havainnoitiin muun maastotyön yhteydessä. Sää oli 17.6. selkeä, heikkotuulinen ja melko lämmin (lämpötila +16 °C). Alueella ja sen lähiympäristössä pesii tavanomaista peltöjen ja pienten metsäsaarekkeiden linnustoa. Lajistoon kuuluvat fasaani, hippiäinen, keltasirkku, kirjosiippo, kiuru (silmälläpidettävä), kuusitiainen, käpytikka, laulurastas, lehtokerttu, luhtakerttunen, mustapääkerttu, mustarastas, naakka, peippo, pensaskerttu (silmälläpidettävä), pikkuvarpunen, punarinta, räkättirastas, talitiainen ja varis. Silmälläpidettävällä pensaskertulla oli alueella ja sen lähiympäristössä kaksi reviiriä ja silmälläpidettävällä kiurulla samoin kaksi reviiriä viljellyillä pelloilla alueen pohjoisreunalla. Molemmat lajit ovat taantuneet, mutta yhä yleisiä. Luhtakerttunen lauloi alueen eteläosassa luontotyypikuviolla 3.

Kartta 4. Tärkeimmät pesimälinnut. (NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen)

Linnustoon perustuvia maankäyttösuosituksia ei ole tarpeen esittää.

6. LEPAKOT

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Lepakkoja havainnoitiin detektorilla kahtena yönä (taulukko 1) kulkiessa alueen teillä ja metsiköiden reunoilla. Sää oli kumpanakin yönä kartoitukseen sopiva. Lisäksi muun maastotyön yhteydessä etsittiin lepakoille sopivia päiväpiiloja ja lisääntymispaikkoja. Niitä ei löytynyt, eikä alueella havaittu yhtään lepakkoa. Havaintojen puuttuminen ei ollut kovin yllättävää, sillä selvitysalue koostuu pelloista ja pienistä metsäsaarekkeista.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
8.7.2022	0.00-0.30	Lämpötila noin +11 °C, tyynä, selkeää
23.7.2022	23.00-23.30	Lämpötila noin +16 °C, heikkoa-kohtalaista tuulta, täysin pilvistä, ajoittain hyvin heikkoa tihkusadetta

Taulukko 1. Detektorihavainnointiajat ja vallinnut säätila.

7. LIITO-ORAVA

Liito-orava on uhanalainen ja se on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, minkä vuoksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla.

Liito-oravan papanoita etsittiin alueen metsäsaarekkeista 19.4.2022. Niitä ei löytynyt. Alueella ei ole liito-oravalle hyvin sopivia varttuneita sekametsiä, eikä alueelta ole hyvin toimivia yhteyksiä laajempiin metsiin.

8. MUU LAJISTO

Lintuja, lepakkoja ja liito-oravaa käsitellään aiemmissa kappaleissa. Alueella ei ole viitasammakon kutupaikoiksi sopivia pienvesiä tai vesistöjä.

Suomen Lajitietokeskuksen tietokantojen perusteella selvitysalueelta tai sen lähiympäristöstä ei tunneta ennestään muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien tai EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteen lajien esiintymiä eikä niitä löydetty tässäkään työssä.

9. YHTEENVETO

Selvitysalueen pohjoisosassa sijaitsee pieni puustoinen kumpare, jonka puustorakenteessa on yhä jossain määrin hahmotettavissa hakamaarakennetta. Kumpareella kasvaa niukkana huomionarvoista perinnebiotooppikasvi sikoangervoa. Kumpare ei enää täytä arvokkaan perinnebiotoopin määritelmää, mutta se olisi tästä huolimatta suotavaa jättää rakentamatta.

10. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnuston seurannan havainnointiohjeet. 2. uusittu painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.
- Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 350 s.
- Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.
- Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. (www.lepakko.fi)
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO -ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- www.vanhatkartat.fi
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>